

5.2 Opleidingen

Ook op onderwijsgebied heeft Alkmaar een regionale functie, voor sommige opleidingen komen leerlingen van heinde en verre toegestroomd. De stad heeft verschillende instellingen op het niveau van voortgezet onderwijs en hogere beroepsonderwijs.

Sommige scholen werken vanuit een specifieke opvoedkundige benadering, anderen focussen zich op sport of de ontwikkeling van taal of hebben nauwe banden met het bedrijfsleven, zoals op het Technopark bijvoorbeeld. Eén ding hebben de scholen allemaal gemeen, ze zijn allemaal betrokken bij hun leerlingen en hebben veelal te maken met de Alkmaarders van de toekomst.

5.2.1 Hoogwaardig onderwijs

In 2004 bestaat het Murmellius Gymnasium honderd jaar. De instelling met ruim zevenhonderd vijftig leerlingen, bestaat veel langer, want de eerste vermelding van de Latijnse school dateert al van 1381. In feite is het huidige gymnasium een voortzetting van deze school. Het 'Murmellius Gymnasium' is vernoemd naar de pedagoog Murmellius, die kort na de Middeleeuwen de Latijnse school in Alkmaar tot grote bloei bracht. In 1904 is de school als het dertigste gymnasium van Nederland gesticht en is de school sinds 1940 gevestigd in het pand aan de Bergerhout. Nog steeds is het Murmellius een zelfstandig gymnasium.

Een ruime mogelijkheid tot vakkeuze, goede sfeer, persoonlijke contacten en internationale projecten kenmerken onder meer de school. Rector René van Splunteren: "Wij als docententeam kennen onze leerlingen, proberen hen te stimuleren en zodanig op te leiden, dat zij zelfstandig de maatschappij in gaan. Ons voornaamste doel blijft natuurlijk dat leerlingen kwalitatief hoogwaardig onderwijs krijgen."

5.2.2

5.2.2 Ontstressen van het werk

Douwe Woudhuizen is grondlegger van het 'Centrum voor Arbeid en Gezondheid Alkmaar (CAGA)', dat is gevestigd in 'Villa Houtzicht' aan de Kennemerstraatweg. Het pand is sinds de jaren tachtig eigendom van Douwe Woudhuizen, die zich sinds 1992 samen met een multi-disciplinair team bezighoudt met stressgerelateerde problematiek. Het CAGA

richt zich op patiënten, die door hun werk te maken hebben met een stressaandoening.

Ook werkgevers kunnen er terecht, want hoe krijgt een werknemer zijn bevoegenheid weer terug? Douwe: "Verschillende jaren werd het pand gebruikt als praktijk van een longarts. Bijzonder dus, dat er nu weer medische activiteiten plaatsvinden. We zijn verknocht aan dit

pand, dat werd gebouwd in 1901. Grappig is dat patiënten zeggen dat hier 'rust' hangt. Daarom ben ik nog steeds blij met het initiatief van de Bergense kunstschilder Joop Seldenthuis. Hij maakte zomaar een aquarel van ons pand, die hij later te koop aanbood. Nog steeds kijk ik met voldoening naar zijn impressie."

5.2.3 Dé school voor talenten

Openbare Scholengemeenschap Willem Blaeu voor gymnasium, atheneum, havo en vmbo, biedt kinderen met talenten de beste kansen. Zo volgen AZ-spelers en vele andere topsporters hier een aangepaste opleiding in het voortgezet onderwijs. Voor vwo-leerlingen is het mogelijk tweetalig onderwijs te volgen.

Midden in het groen aan de Robonsbosweg ligt de hoofdvestiging van Openbare Scholengemeenschap (OSG) Willem Blaeu. De school ontstond in 1993, doordat de havo/ vwo-school 'Noord-Kennemerland', de oude Rijks-HBS, fuseerde met de 'Bram Daalder Mavo'; in 1995 kwam daar de Technische School Alkmaar en de school voor Levensmiddelen Technologie 'Alcmere' bij. Er werd gekozen voor de, voor Alkmaarders bekende naam 'Willem Blaeu'. De man die vermaard werd om zijn landkaarten.

Willem Blaeu was een man van internationaal formaat. Adjunct-sectordirecteur Thea van Bergen: "De OSG wil in de geest van Willem Blaeu leerlingen opleiden: met aandacht voor persoonlijk talent en door middel van internationale activiteiten."

Verskillende topsporters ontwikkelden hun talent op het Willem Blaeu, zoals Nederlands kampioen synchroon trampolinespringen Sven Mooij en basketballer Mike Nahar, die voor het Nederlands team speelde. Nederlands bekendste L.O.O.T.-leerling is waarschijnlijk Inge de Bruin, die met haar zwemprestaties verschillende plakken won op de Olympische Spelen. Willem Blaeu is verbonden aan het Olympisch Steunpunt van het NOC*NSF in Haarlem, en topsporters volgen er de zogenaamde L.O.O.T.-opleiding, wat staat voor Landelijk Overleg Onderwijs en Topsport. Alleen een L.O.O.T.-

school, waarvan er twintig zijn in Nederland, mag van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen afwijken van het lesrooster en heeft de mogelijkheid een examen te spreiden. Deze topsportende leerlingen krijgen een speciaal afgestemde leerroute, waarin ze alle mogelijkheden hebben om hun sportieve prestaties te ontwikkelen. Maar ook 'gewone' leerlingen die van sport houden, hebben op het Willem Blaeu de mogelijkheid om meer dan op andere scholen te sporten. Deze leerlingen worden geplaatst in zogenaamde 'sportklassen' die er zijn voor de vmbo Theoretische Leerweg en havo/vwo-leerlingen. Coördinator Sportklassen Immie Wognum: "Naast leren, is sport heel belangrijk, want sporten zorgt ervoor dat een mens geestelijk en lichamelijk gezond is. Per week zijn er zes uren lichamelijke opvoeding ingeroosterd voor deze 'sportklassen'. De leerlingen maken onder andere kennis met sporten

als skiën, sportklimmen, schaatsen en kanoën. Door sport leer je samenwerken, hulp verlenen en elkaar op verschillende manieren accepteren, belangrijke vaardigheden waar je in de maatschappij veel aan hebt. De drie extra uren sport gaan af van de andere vakken. Wel worden de schoolprestaties nauwgezet gevolgd en zijn er 'verrijkslessen' voor leerlingen die extra aandacht nodig hebben."

Een andere mogelijkheid die de school aan vwo-leerlingen biedt, is tweetalig onderwijs. De leerlingen die hiervoor kiezen krijgen de helft van al hun vakken in het Engels. Coördinator Peter Vennik: "Kinderen in klas 1, 2 en 3 gaan gemakkelijk met taal om, ze hebben weinig last van faalangst en door het lef dat ze hebben, leren ze snel. Op de buitenlandse reizen die we maken, hebben ze ook volop de kans om Engels te trainen. Naast leuk, is het voor veel van

deze leerlingen ook erg praktisch: veel van hen zullen als vervolgopleiding een studie aan de universiteit volgen, waar veel lessen in het Engels worden gegeven. Door de tweetalige opleiding hebben ze dan al een flinke voorsprong. Een aantal docenten is native-speaker."

Niet alleen is er veel ruimte voor sport en tweetalig onderwijs, ook voor vmbo-leerlingen met talenten en belangstelling voor internationalisering is er volop plaats. Sectordirecteur vmbo Nel de Herder-Gorter: "Op het Willem Blaeu kunnen leerlingen verschillende beroepsopleidingen volgen. Zo is er de richting 'Grafische Techniek'. Deze opleiding is bijzonder, want we zijn de enige school boven het Noordhollandskanaal die deze opleiding verzorgt. In de toekomst staat het werken in een werkplekkenstructuur centraal, waarbij de praktijksituatie op de werkplek in de school wordt gesimuleerd;

onder andere bij 'Uiterlijke Verzorging' en 'Grafische Techniek' gebeurt dit al. Verder is er ook voor vmbo-leerlingen een uitwisselingproject met buitenlandse leerlingen." Kortom: het Willem Blaeu denkt vanuit de leerling en draagt bij aan de verdere ontwikkeling van zijn talenten.

5.2.4 Lerarenopleiding met perspectief

Leraar of lerarees in het basisonderwijs, hiervoor worden meer dan vijfhonderd studenten aan de Hogeschool IPABO opgeleid. Studenten kunnen op deze opleiding terecht voor voltijd onderwijs. Kenmerkend aan de Alkmaarse IPABO is dat de opleiding interconventioneel is, de sfeer open, de studenten enthousiast en lo-

catiemanager Henk Tor inspeelt op wat er leeft in de onderwijssamenleving.

De school aan de rand van Alkmaar, die studenten opleidt tot 'juffies' en meesters, heeft een heel open karakter: het gebouw is overzichtelijk, kleurrijk en licht. Vanuit de hal kijk je door de klaslokalen naar buiten. Aan het interieur is veel aandacht besteed, wat heeft geresulteerd in een prettige, stimulerende leeromgeving. Verder is er een groot schoolplein en een park in de buurt. In het pand van de Hogeschool IPABO is ook een basisschool gevestigd, 'De Driemaster'. Zo wordt de overgang van kweekvijver naar 'praktijk' gescheiden door enkele meters en vier jaar opleiding.

De Hogeschool IPABO, waarvan de 'I' voor 'interconfessioneel' staat, is in de jaren tachtig van de vorige eeuw ontstaan uit een fusie van meerdere onderwijsinstellingen. Sindsdien vormen ze samen de Hogeschool IPABO.

Tegenwoordig worden alle PABO-studenten breed opgeleid. Als ze uiteindelijk het felbegeerde papiertje in handen hebben, kunnen ze lesgeven in alle groepen van het basisonderwijs, sommigen ook in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.

De IPABO heeft een vestiging in Alkmaar en Amsterdam. Op de Alkmaarse IPABO kan men terecht voor de voltijdopleiding, en in Amsterdam is er keus uit zowel voltijd- als deeltijdopleidingen en ook kunnen er zij-instromers terecht. Locatiemanager Henk Tor: "Er zijn enkele verschillen, voornamelijk in het aanbod van de opleidingen, toch zijn er meer overeenkomsten. Zo werken de meeste docenten in beide plaatsen, waardoor iedereen de ontwikkelingen op de twee locaties kent en wordt een aantal faciliteiten voor beide vestigingen centraal georganiseerd."

"De Alkmaarse IPABO heeft een geborgen

sfeer. De studenten komen voornamelijk uit de stad en de regio. Zij kunnen, indien gewenst, naadloos overstappen naar de opleiding in Amsterdam en andersom. De vorm van lesgeven en de vakken, die aangeboden worden, zijn hetzelfde.”

De opleiding aan de IPABO bestaat uit vier lesjaren. Het eerste jaar is vrij algemeen en inleidend. Na het tweede jaar moeten er keuzes worden gemaakt. De student kiest met welke kinderen hij in de toekomst wil werken en op wat voor soort school hij het liefste werkt. Enige zelfkritiek is vanaf het begin een vereiste: waar ben ik goed en minder goed in, waarvan wil ik meer weten en welk doel heb ik voor ogen? Locatiemanager Henk Tor: “Wij helpen de studenten bij hun keuzes, wijzen ze op mogelijkheden en geven desgevraagd advies. In het derde en vierde jaar wordt een aantal studiekeuzes gemaakt die niet voor iedere student hetzelfde zijn.”

Naast theorievakken op school bestaat de opleiding ook uit een praktijkdeel: de stage. Tor: “De stage start al in het eerste jaar en wordt in de loop der jaren uitgebouwd van één dag stage tot periodes van vijf dagen lesgeven. Stages zijn enorm leerzaam. Je mag er namelijk fouten maken, als je er maar van leert. In het begin geven de stagiaires op de basisschoolklas les onder leiding van een leerkracht van de stageschool, in een later stadium krijg je als volwaardige collega een aantal dagen per week ‘je eigen groep’. De basisschool speelt een grote rol in praktische kant van de opleiding: samen met de school wordt bepaald hoe de stage er uit zal zien, zodat de stagiair zoveel mogelijk leert.”

“Op de IPABO gaan we uit van zowel vakgericht onderwijs als Probleem Gestuurd Onderwijs (PGO),” vervolgt Tor. “De studenten leren van en met elkaar. De materie wordt op een veelzijdige manier aangereikt. Ze leren kritisch

te denken, een eigen mening te vormen en zelfreflectie toe te passen, maar ze leren ook te plannen en organiseren. Met dit pakket weten we dat de student zo breed en goed mogelijk voorbereid in de praktijk aan het werk kan.”

5.2.5 De leerling staat centraal

Het Stedelijk Dalton College Alkmaar biedt in één gebouw twee verschillende opleidingen aan, elk met een eigen onderwijskundige invulling: vwo/havo en vmbo. Tegelijkertijd werken docenten, medewerkers en leerlingen van deze beide richtingen samen volgens één pedagogische visie. Sleutelwoorden hierbij zijn: respect voor elkaar, erkennen dat leerlingen verschillen, aandacht en zorg voor iedere leerling, verantwoordelijkheid geven en verantwoording afleggen en zelfstandigheid.

In 1909 wordt de school als Handelsschool gesticht en gehuisvest in het voormalige Ijkkantoor in het Victoriepark. De school verhuist vervolgens verschillende keren, telkens vanwege groei. De Gedempte Nieuwesloot wordt aangedaan, net als de Brillesteeg en de Bergerweg.

Maar voordat het gebouw aan de Bergerweg in 1952 kan worden betrokken, heeft de toenmalige directeur, de heer G.A.M. Snijders, zich meerdere keren, tot ongenoegen van de verantwoordelijk wethouder, laten ontvallen dat

het pand aan de Brillesteeg nog het best met een 'varkenskot' te vergelijken is.

Eind jaren zeventig opent de school, nog zonder echte naam, als gemeentelijke scholengemeenschap voor atheneum, havo en mavo een dependance aan de Muiderwaard. In 1992 fuseert de school, dan al een aantal jaren Jan van Scorel College geheten, met de Lagere Detailhandelsschool en de Kohnstammschool, voor LAVO (lager algemeen voortgezet onderwijs) en LEAO (lager economisch en administratief onderwijs). In 1996 vindt het Jan van Scorel College zijn huidige bestemming aan de Arubastraat, (in de wijk De Mare), dichtbij winkelcentrum De Mare.

Binnen het daltononderwijs kunnen leerlingen zelf hun tempo bepalen en leren geleidelijk aan

zelf verantwoordelijkheid te dragen voor hun leerproces. Hier past ook het maken van eigen keuzes bij. Zo volgen de leerlingen dagelijks twee lessen, waarin ze uit een aantal mogelijkheden kunnen kiezen, bijvoorbeeld extra uitleg en hulp vragen aan een vakdocent of aan een andere leerling. De rol van de mentor is hierbij heel belangrijk. Deze bespreekt de weekplanning met de leerlingen en houdt hun vorderingen in de gaten. Aan de hand van de resultaten bepaalt de mentor de mate van vrijheid die een leerling krijgt, want daltononderwijs is 'vrijheid in gebondenheid'.

Daltononderwijs sluit perfect aan op alle vormen van basisonderwijs en vervolgonderwijs. Deze vorm van onderwijs past ook goed bij het onderwijsaanbod voor hoogbegaafden dat het Stedelijk Dalton College Alkmaar biedt. Een on-

derdeel van het daltonconcept voor vmbo-leerlingen is het aanbieden van huiswerklessen op school in de onderbouw. De leerlingen maken in hun eigen tempo en onder goede begeleiding het huiswerk zoveel mogelijk op school,

zodat er thuis meer tijd is voor ontspanning. Typisch dalton is ook het geven van vakken met een vormende waarde. Zo zijn er op het Stedelijk Dalton College Alkmaar speciale onderbouwklassen vwo/havo voor muziek, dans en drama. Vmbo-leerlingen kunnen vanaf de brugklas het vak dans kiezen.

Voor schoolleiding, docenten en overige medewerkers van het Stedelijk Dalton College Alkmaar staan de leerlingen centraal. De uitdaging is om jonge mensen te vormen die weten wat het is om verantwoordelijkheid te dragen en die met vertrouwen hun plaats in de maatschappij kunnen innemen.

